

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen. Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8

fél oldal ... » 16.— nyolczad oldal » 4

A 60 fillér bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Nyujtsunk a népnek szórakozást.

Az utóbbi időben, hogy mennyire gyökeret vert a nép között a vallástalanságból eredő szociálizmus és a hazafiatlanság s hogy mindezek mily hátrányos befolyással vannak a becsületes és józan gondolkodásra: eléggé bizonyítják ama rendellenes állapotok, a melynek csak néhány évvel is ezelőt hazánknak egyes vidékein előfordultak.

A nép igen könnyen tévútra vezethető.

Tévútra vezetik őket az agitátorok, mert nincs, a ki megmentené őket a becsületesség számára; nincs, a hol s a honnan meggyőződést szerezhetnének maguknak s nincs, a ki fölvilágosítaná őket a tévtanok követésének veszélyes következményeiről.

Kell, hogy a népnek figyelmét, érdeklődését elvonjuk mind olyan dolgoktól, a melyek a szociálizmusnak legkisebb csiráját is magukban rejtik.

Kell, hogy a népnek szórakozást nyujtsunk, hogy távol tarthassuk őt a veszélyes következményű, izgalmas mozgalmaktól.

Hassunk oda, hogy a nép tartsa magát távol a tévtanokat hirdető agitátorok társaságától s iparkodjunk figyelmét jóval hasznosabb és üdvösebb dolgokra terelni s meggyőzni őt elvünk tiszta igazságairól, fölvilágosítván kellő időben amazoknak hamis és igaztalan tanításáról.

Hogy czélt érhessünk, nyujtsunk a népnek szórakozást.

En a legegyszerűbb módot abban látnám, hogy minden község tanítója a községi elöljárókkal egyetértésben s a község tanultabb embereinek segédkeznyújtásával arra törekednék, hogy a községében egy oly kör létesíttessék, a mely kör hivatva volna egyrészt az iskolában nyert ismereteknek tovább fejlesztésére, a nemes és józan gondolkodás megerősítésére; másrészt pedig hivatva volna úgy az ifjúságot, mint a felnőtteket távol tartani olyan helyektől, a hol a

lelket megmetyelző s a józan gondolkodást megbontó dolgoknál és cselekedetknél egyebet nem hall, nem láthat gyermek, ifjú és fölött egyaránt.

A szervezendő körnek — a melynek elnevezése akár «Katholikus kör», akár «Népkör» vagy ezekhez hasonló hangzású lehet — tagja legyen a felnőtteken kívül minden ismétlő-iskolát végzett növendék is.

Hogy ez utóbbiakat is miért kívánám belevonni, annak is megvan az oka.

Gyakran tapasztaltam, hogy a mai fiatalság vasár- és ünnepnapokon nem találván elég szórakozást, a koresmákat, tehát azon helyeket özönli el, a mely helyek a vallástalanságnak és az erkölcstelenségnek termőföldjét képezik s ily helyeken szórakoznak ők lelkük és testük egészségének rovására.

A falusi szülő nem igen sokat törődik azzal, hogy a gyermeke hol és mivel tölti el a vasár- vagy ünnepnapokat. De hány szülő van, a ki maga küldi a fiát a koresmába, sőt mi több, nem hogy csak küldi, de még maga az apa is vele megy s apát és fiút a korema asztala mellett talál az éjjél, a másnap reggel.

Van-e ennél rútabb, embertelenebb dolog?

Azt pedig, hogy mindezen körülménynek mily káros következményei vannak s hogy mily metyelzőleg hat ez az ifjú lélek erkölesére és az ifjú nemzedék hazafias érzelmeire, talán fejtegetnem sem kell.

Az az ifjú egyik tényezőjét képezi a társadalomnak s ha már kora ifjúságában romlani kezd, hogyan várható az, hogy kötelességtudó, hasznos tagja legyen majdan a nemzeti társadalomnak. Nemcsak hogy ő romlik meg, hanem ragályos méreg hasonkorú társaira nézve is.

És ezek mind olyan dolgok, a melyeket behunytt szemmel nézni senkinek sem lehet, de nem is szabad.

En tehát igen czélszerűnek találom, hogy — mindezeket tekintetbe véve — még az ismétlő-

iskola növendéke is tagja legyen a szervezendő körnek.

Legyen a körnek külön helyisége, a hol az összejövetelek tartatnának.

A tagok — kivéve az ismétlő-iskola növendékeit — csekély tagsági díj mellett vétetnének föl s a begyűlt tagsági díjakból a kör egy-két lapot rendelne, de olyant, a mely tanulságos közleményeivel szórakoztatná a tagokat s ment volna holmi «Nepszava» szellemétől.

Assankint a kör könyvtárt is állíthatna s ez nagy áldással járna a közműveltség emelkedésére.

A Szent-István-Társulatnál igen olcsón hozzá lehet jutni a hasznosabbnál-hasznosabb és igen tanulságos, erkölcsnemesítő könyvekhez. Olcsó penzen egész könyvtárt lehet itt vásárolni.

Ezen könyvtár nyitva állana minden tag számára, olyformán, hogy minden kiváltott könyv után az olvasó 2 fillért tartoznék fizetni. Az így befolyó jövedelem volna azután a könyvtár gyarapításának a forrása.

A kör elnöke lehetne például maga a tanító.

Mily áldásos volna a falusi népre, mikor a tanító megjelennek a kör helyiségében a tagok között s a vasár- és ünnepnapokat ott töltve köztük, fölolvasásokat és a fölolvasott dolgok fölött vitakozást rendezne. Ez által csak növelnök a falusi népben a minden jó, nemes és igazságos utáni törekvést, felköltenök, illetőleg növelnök benne a törekvést a dolgok és a cselekmények okainak kutatására, mi által készséget nyerne az igazság kutatására, erőt, önállóságot szerezne a esabítókkal szemben.

Ha pedig az a falusi nép kutatni fogja minden dolognak okát s ezek után meg fog győződni az igazságról, akkor biztosíthatjuk a jövőt arról, hogy népünk afféle jött-ment agitátorok szavaira edes-keveset fog adni s biztosak lehetünk arról is, hogy a szociálistizmus talaját fogja veszíteni községünkben.

Hazánk több községében vannak már virágzó egyesületek a nép számára; de e tekintetben még csak a kezdet-kezdetén vagyunk: fogjunk e teren is serény munkához, az áldás nem marad el. Zalavár. *Pálinkás Béla.*

A pálinka és az ifjusági közerkölcsök.

Alig nyílik meg ősszel az iskola ajtaja, már is hall a tanító panaszokat káromkodás és erkösetelen beszéd miatt. A kérdésre, hogy miért tette, rendesen azon feleletet kapja, mert, hogy bepálinkázott kérem átossággal.

Bizony-bizony, ma már odajutottunk, hogy a gyermekek nem egyszer részegen jönnek az iskolába. Népünk között a pálinkafogyasztás rettenetes ördöge annyira kedvelté vált, hogy ma már a gyermekek soraiban is pusztít, és ha e veszedelemnek mihamarább gátot nem vetünk, népünk erkölesi és fizikai degenerációja folyton növekedni fog.

Meg is mondom, hogy miért? Egyszerűen azért, mert évről-évre emelkedik a koreszmák száma.

A törvény értelmében, a lakosság számarányához mérten, például egy községben van két engedélyezett rendes koresma, de van hat-hét szatócsbolt s ez mind pálinka-eladási joggal bír, vagy ha nem bír, elnyerni iparkodik, és a meny nyiben a kismértékben való italeladást a törvény nem korlátozza, rendszerint meg is kapja. Van tehát a községben a papíron két koresma, de a valóságban kilenez-tiz, mely egyttal bolt is.

Ez a körülmény pedig, bár alig méltatjuk figyelemre, mivel már megszoktuk, rendkívül káros hatásu az ifjuságra. Ezek az úgynevezett szatócskoreszmák veszedelmes módon rontják az ifjuságot, ezekben terem és virul nagyobbára az erkölesi metyely.

Rendes koreszmába nem mer bemenni az iskolás gyermek, mert megtudhatják, hogy ott járt s büntetés lesz a vége, de a pálinkásboltba bátran bemehet, ha rajta kapják, könnyen kivágja magát, ezer ürügye van rá.

Az apa-anya elküldi a gyermeket a boltba, hozzon sőt, lisztet, korpát, dohányt, pipát s más effélet, ad neki 20—30 fillért, ebből a gyermek biztosan elesen legalább 2—4 fillért az edes-pálinkára. A szatócsboltos pedig örömmel ad neki, sőt még csalogatja is, hogy annál több legyen a haszon.

És, hogy ilyenek megtörténnek, számtalan esetben magam is tapasztaltam. Nem mese az tehát, a mit V. J. úr a «Budapesti Hírlap» f. évi 198. sz. közzétett cikkelyében mond, hogy: vannak már 6—7 éves gyermekek, a kik heteken át kenyéren és pálinkán élnek. Az sem mese ám, hogy sok gyermek már 13—15 éves korában a szatócskoreszmák rendes törzsvendége.

Ime, ilyen ez a sokszor emlegetett vidéki jó, ártatlan gyermekek aranyképe! Érdemes fölötte elgondolkodni, nagyon fontos dolgokat tartalmaz.

És ez nemesak a szegény felvidéken van így, mert e tekintetben siralmas képet nyújtanak a tiszta magyarság által lakott vidékek is.

Ennyi baj láttára azt hiszi azonban valaki, hogy történnek óvintézkedések, nos az nagyon csalódik. Nem tesznek semmit. A közvélemény, mint minden bajra rendesen, erre is azt mondja, hogy ez a papoknak meg a tanítóknak a dolga. Kereken tagadom. Ezt sem a pap, sem a tanító megakadályozni nem képes, ehhez törvény és annak végrehajtása kell.

Véleményem szerint a szatócskoreszmák lelketlen üzelmeit ellenőrizni, az alkohollal való visszaélésnek gátot vetni ma már csak törvény és szigorú végrehajtás képes.

Jelenleg a kereskedelmi tárczánk elég erős kezekre van bízva. Hegedüs miniszternek van elég energiája, hogy ezt megeselekedhesse. És én hiszem, meg is fogja tenni, ha erre fölkéretik. Kérjük föl tehát, hogy tegye meg.

Egy miniszteri rendelet, ha büntetés terhe alatt kimondja, hogy 15 éves korig ne tőrjenek

meg senkit még közelében sem a szatócskoresmának, kétségkívül kihatással lenne az egész országra. Általa tekintélyes mértékben megcsappanna a bűnös cselekményeknek manapság oly ijesztő arányban szaporodó száma. Sok ifjú terelgetnék le a lopások megszokott országútjáról.

És ezzel befejezem rövid közleményemet, nem látszik ez ugyan a tanügynek szolgálatot tenni, de hiszem, hogy az eszme méltó a tanítók figyelmére. Különben azt mondom, győzzön a jobb! Ha valakinek van ennél üdvösebb eszméje, hozza napvilágra, úgy hiszem e kedves lapunk szívesen fogja hozni.

Csontosfalva.

Zsembay István.

A könyvnélkülözésről.

Az előbbi sorokban megkíséreltem a lélek esodás birodalmába vezető egyik ösvényutat megjelölni. Ez az út az emlékezethez vezetett. A lélek eme képessége a tudás összességének hambárja.

Ezt a hambárt kövezi és töltögeti már a népiskola is. Ezért ösztönözzük, fokozzuk és tartjuk meg a gyermek önmunkásságát és én úgy vélem, hogy addig kell ez irányban reá hatnunk, a míg önmunkássága szokássá válik, hogy pedig ez szokássá váljék, gondoskodnunk kell arról, hogy a mit a gyermek megtanult, azt meg is tartsa. Ezen okból segítségére kell lennünk és a szemléltetés, ismétlés és összehasonlítás emlékezetet erősítő eszközlése mellett egy erősebb eszközt, könyvet is kell a kezébe adni.

Könyv mellett az értelem erősödik, az emlékezet biztosabbá válik.

Azonban ez most már nem azt jelenti, hogy mindent a könyvre hagyjunk és mindent arra bízzunk!... Korán sem!...

E tekintetben — a könyvnélkülözést illetőleg — két körülmény szolgálhat nekünk zsinórmértékül.

Először is a népiskolai tudás csak ama körére nézve kell betűhöz kötni az észet, a melyekre nézve a szemléltetésnek külsőleg érzékelhető tárgya, szemlélete nincs... Így az elvont dolgoknál szemléltetésről szó sem lehet. E körbe tartoznak a vallástan, történelem, számtan, nyelvtan, — itt, ezeknél a szemléltetés csak közvetve érvényesülhet, a mennyiben tényadatokból indul ki a tanítás; ezek fölött a növendék csak elmékedik, gondolkodik, hogy ítéletet alkothasson és következtessen. Ez tehát inkább belső szemlélés, a melynél az erkölestanban, történelemben, irodalmi és különösen költői terményekben előjövő érzelmek, ítéletek, hajlamok, jellemvonások, erények, bűnök stb. csak akkor válnak érthetőkké, ha a tanító kedélyvilágában visszhangra talál. Ily tárgyak alkalmával tehát a tanító, ha szemléletileg akar oktatni, egyenesen a tanuló kedélyvilágára van utasítva.

Itt tehát nemcsak megengedhető, de lélektan, etikai és paedagógiai szempontból, följötte szükséges a betű.

Mindazokat a tárgyakat pedig, a melyek anyaga mindennapi szemlélésünk körébe esnek, nem kell oly szigorúan könyvhöz kötni. Készakarva mondom, hogy szigorúan, mert a gyermeknek ezekből sem árt, ha könyv nélkül tanul, mert szóanyaga annúgy sem terjedelmes, gondolatai, érzelmei kifejezésére pedig szavakra és újra és ismét csak szóképekre van szüksége.

A míg a könyvnélkülözést első sorban a szemléltethetőséggel hoztam kapcsolatba, addig, másodsorban az értelmes könyvnélkülözést hangsúlyozom.

Értelmes könyv nélkül való tanulás alatt értem a könyvnélkülözés ama módját, melyben a képzetek összekötetésénél nem a gépileges, de annak értelmi oldalára vagyunk tekintettel. Az egyes szóképzetek elsajátítását ennél fogva csak akkor eszközöljük, a mikor meggyőződünk már arról, hogy a gyermek az egyes szóképzeteket megillető értelmet fölfogta.

Az így megvilágított és megrágott anyagot, most már a gyermek magáévá teheti, beemlékezheti, mert az ilyen értelmileg szerzett képzetek is csak úgy érnek nagy értéket, ha azok, a mikor reájuk szükségünk van, gyorsan, hűen s megbízhatóan följulnak. Ez pedig csak a könyvnélkülözés árán következik be.

Fontosnak tartom azonban annak kinyilatkoztatását, hogy beemlékezésre, illetőleg könyvnélkülözésre a tanított anyagnak csak a gerinczet, a melyhez a tanító magyarázata, tanítása tapadt, csak azt adjuk a gyermek kezébe.

Tankönyvirőink legnagyobb részének azt a fölfogását nem tudom magamévá tenni, de helyeselni sem, mely szerint tankönyveikkel a tanítót akarják helyettesíteni. Sok út vezet Rómába. A tanítót soha sem szabad megkötni abban, hogy t. i. ha ő közvetlenebbül tud a gyermekhez férközni, mint tankönyve, hogy neki mégis keljen a könyv teljes szövegéhez, szelleméhez alkalmazkodnia. De meg képtelenség is azt bárkitől is követelni, hogy az ő világából semmit és mindent a könyvből adjon.

Nos, most mi fog ebből következni? A tanító tanításában tárgyul fölvett betanítandó anyaga köré csoportosít sok mindent, hogy azt kellően megvilágítsa s a gyermekkel megértesse. A gyermekek nagy része többé-kevésbé magáévá tette a hallottakat. Természetszerűleg következik most már a begyakorlás, a melyet nem bízhatunk még sem teljes egészen az iskolára. Itt következik tehát most már a könyv szerepe. És ha most már a gyermek kezébe adott tankönyv teljesen igyekszik az anyagot felölelni, a munka szelleme még sem lesz minden ízében teljesen összevágó a tanító által elmagyarázottakkal.

Ebből következik most már az a nagy hátrány, a mely a tanító magyarázatán egyrészt és másrészt a könyvbe foglaltakat átlenő szellem — ha csak némiképp is — különbözőségéből hat a gyermek-lélekre.

Ezért tartom én följötte fontosnak azt, hogy a

gyermek kezébe adandó tankönyv, a melyet könyv nélkülözésre szánunk, csak a tanítandó anyag substrátumát adja... Miért? Mert ha valamely tudást közöl akár száz tanító is, akár mindjárt százezer módon is, — mégis a lehozandó végkifejlésnek okvetetlenül egynek kell lennie, egyformán kell hangzania mindegyik szájából.

Mindenki alkothat magának ez állítás bizonyítására, akár a számtan vagy mértan, a természetrajz vagy bármely tudományág köréből meggyőző példát.

A könyv nélkülözendő anyag lényegére vonatkozólag siet mellettem szólni a következő eset:

1899-ben a székesfőváros összes iskoláiból kiűszöbölték a III. osztály számára addig alkalmazásban volt földrajzi tankönyveket.

Hogy ez a körülmény mit eredményezett, tudjuk jól...

Egyik helyütt magyarázat után irtak a gyermekek, másutt pedig, minden rendszabály dacára, a régi könyvek, ha titokban is, itt-ott még mindig föl-fölbukkantak.

Honnan ez a ragaszkodás a könyvhöz, meg a betűhöz?

Azt a vádat, mintha a tanító, saját személyét illetőleg, nem tudna boldogulni könyv nélkül, mint ildomtalanul, visszautasítom. Fönnáll tehát akkor az a más ok, hogy t. i. a tanítás eredményének és sikerének érdeke követeli azt meg... Ez a való tény!...

Ezért jutott 1893 — tehát a tankönyvet tiltó idő óta három földrajzi könyv is a könyvtárczra és hát azt ki tudhatja, hogy hány megirt földrajzi tankönyv várja virradását a tankönyvirók titkos fiókjában?...

A módszeres könyveknek tehát, a melyeknek a tanítót kellett volna helyettesíteniök — a mint láttuk — nem volt sikerük, azonban igen is, zöld ágra jutott oly könyv, a mely csak a tanítandó anyag substrátumát adja.

Tudtommal ugyanis, a székesfővárosban *eredménytár* czímmel forog közkezen egy kis füzetke...

Ime, a tankönyv-ellenző s a tanításból a betűt kizáró fölfogás mint dönti meg önmagát.

En azt hiszem, hogy ez a ma még rejtegetett vagy csak itt-ott nyilvánított pártállás a könyv nélkülözés mellett, nem fog sokáig elítélten várni a virradásra.

Czike Imre.

Miben kövessük Komenszkyt és Pestalozzít?*

Ha figyelmesen lapozzuk a népiskolaügyre vonatkozó folyóiratokat, ha olvassuk a tanítók tevékenységéről szóló tudósításokat, ha hallgatjuk a megérdemelt elismerést hangoztatni tudó férfiakat s tanügybarátokat, örömmel tapasztaljuk, hogy a néptanítás nagyjában véve, hűen, lelkiismeretesen, buzgósággal teljesíti köteles-

* Fölolvastatott a garam-szentkereszti kath. tanítói körgyűlésén.

ségeit, szorgalmasan művelvén magát, édes reménnyel, minden tekintetben kedvezőbb jövőnek nézvén elébe.

Mind ezen nyilatkozatok, ezen örvendetes jelenségek és igazságok szolgáljanak serkentésül, hogy a néptanítás a megkezdett úton haladva, ki ne fáradjon, el ne csüggedjen, állhatatos maradjon és elérje működésének legideálisabb céljait.

E célra való törekvésben igazi nagyságok Komenszky és Pestalozzi.

I.

Komenszky és Pestalozzi igazi követői és tanítványai azon tanítók, a kik az iskolában nem csak tanítanak, hanem nevelnek is!

Komenszky és Pestalozzi irányelveikkel rendezték, helyes útra terelték úgy a népiskolát, valamint a középiskolákat és nevezetesen Komenszky, a legfelsőbb tanintézeteket is; ők, tanításaikkal ezen intézetek egyoldalú célját megváltoztatták és kinyilatkoztatták, hogy akár-milyen nevű az iskola, nem egyes osztályok, hanem az összes népség tanintézete.

Komenszky, úgy mint Pestalozzi, erélyvel lépett föl a fiatalság egyoldalú művelődése ellen, elítélvén mindazokat, a kik a fiatalságot csak egyoldalul tanítják, nevelik. Nagynevű mestereink buzgókodtak a gyermeki tehetségek értelmes fejlesztéseért és gyakoroltatásáért, azt kívánván, hogy az érzék műveltesék, az akarat képeztesék, ápoltassék, még pedig az összes lelki tehetségek összhangjában.

Tehát az emberi lélek összes tehetségeinek művelődését, fejlesztését, az összes lelki erők harmonikus tökéletességét és begyakoroltatását kívánják a mi tanító mestereink.

A paedagógia ezen nagynevű prófétái nem tartják a tudást, a tudományt mindennek, a legfontosabbnak, legszükségesebbnek; ő náluk sokkal nagyobb fontosságú az összes lelki tehetségek minden oldalról való fejlesztése és gyakoroltatása, mit követni, mi után fáradozni, minden nevelő-tanítónak legelső kötelessége. Mert csak ez által juthat az ember azon értelmes és erkölcsös függetlenséghez, mely őt a földi élet számára alkalmassá teszi.

Komenszky és Pestalozzi kifürkészvén, átvizsgálván tökéletesen az ember természetét s jellemét és helyesen, alaposan fölfogván az ember képeztetésének föladatát, munkáját, bebizonyították, hogy csupán a tanítás nem kizárólagos célja az iskolának, hanem hogy az csak az egyik, még pedig hathatós eszköze, támasza.

Vajha ezen igazságot meghallgatnák és követnék a minden néven nevezendő nevelő-tanítók és velük egy czél felé törekvő iskolai hatóságok, szülők és a nagy közönség!

Kedves testvéreim! Jól tudom, hogy a mondottakkal és fölvilágosítással nem közöltem nektek valami új pszichológiai és paedagógiai igazságokat; de úgy hiszem, hogy kárunkra sem válik, ha ezen igazságokat, mint Komenszky és Pesta-

lozzi k
véssül
nevelő

Me
tudás
helyes
dolgok
a legk
felület
taljuk
teljes

Pe
ságot
minde
köles
erény
egyhá

Min
ban t
csak
a nev

Ha
mint
küldé

sabb,
jük;
tanór

vagy
sabló
külön

pedig
iskola
előtt
nunk,
nép e

A
kögyü
tagok,
sorozá
kező s

tagok
az áh
után a

fölsz
plébár
dos k

jónak,
kútför
hatlan

mindj
azt a
ker. M

és a
voltak
sügim
erre
háza

lehess
fötani
ténjék
gyülés
ben k
Elők

lozzi követői, emlékezetünkbe és szíveinkbe bevessük, beojtjuk és szerintük, azok értelmében, nevelő-tanítói működésünknel haladni is fogunk.

Mert mily könnyen és sokszor letér az ember tudása a legfontosabb dolgok elsajátításában a helyes útról, a sokkal kevesebb fontossággal bíró dolgok kedvéért; mily sokszor ki van téve még a legkitünőbb tanító is, a nevelve-tanításnál, a felületes munka veszélyének; mily sokszor tapasztaljuk, hogy a tanításnál a nevelés indító okait teljesen figyelmen kívül hagytuk!

Pedig, ha tanítunk, nevelünk is kell a fiatal-ságot; tanítva neveljünk és nevelve tanítsunk; minden jóra, szépre, igazra, vallásosságra, erkölcsösségre, hazaszeretetre, szóval minden erényre szoktassuk a fiatal-ságot, a népet, az egyház, a haza, az emberiség számára és javára.

Minő gyönyörűséges jelenségben és világításban tűnik elénkbe a tanítói hivatás, ha azt nem csak csupán a tanítás, hanem egyttal és főleg a nevelés szempontjából szemléljük.

Ha mi, nem csak pusztán mint tanítók, hanem mint tanító-nevelők működünk, akkor az isteni küldetést, missiót teljesítjük és a fiatal-ságot magasabb, fonségesebb célok, törekvések felé vezetjük; ha pedig csak mint tanítók, elvégezzük a tanórakat, bár kitünő eredménnyel, hasonlóak vagyunk a napszámosokhoz, kézművesekhez és sablonos munkát végező egyénekhez, azzal a különbséggel csupán, hogy azok kézzel, mi pedig szájjal és tudóvel dolgozunk. Azért az iskolába való belépésünk előtt, legyen szemünk előtt és gondolatainkban, hogy nem csak tanítanunk, hanem nevelnünk is kell a reánk bízott nép esetetét. (Folyt. köv.) *Bielek Károly.*

EGYESÜLETI ÉLET.

A nógrád-romhányi kath. tanítói kör évi rendes közgyűlése Rét-ságon tartotta május hó 29-én, melyre a tagok, lelkészek és tanítók 44-en jelentek meg. A tárgyszózatban jelzett tételre a közgyűlés következő sorrendben folyt le. 1. Szentmise, mely alatt a tagok alkalmi és válogatott szent énekei hangzottak föl az áhitat emelésére. 2. Az iskolában a Hymnus éneklése után az elnöki megnyitóbeszédet a kör egyházi elnöke, fötiszt. Kammerer Ferencz ker. esperes, nógrád-verőcei plébános úr tartotta. Beszédének tárgyát a 19 százades ker. kath. anyaszentegyház képezte, mely minden jónak, megszámlálhatatlan jótétemények és kegyelmek kútforrása és osztogatója, mely rendíthetlen és változhatlan törvényeiben most is, mert isteni mű és Isten mindig vigyáz az ő alkotására és művére s föntartja azt a világ végeig. Majd továbbá szólt a 900 esztendő ker. Magyarországról is, melyben diességünket az egyház és a haza közös munkája szervezte, hol a ker. hit hősei voltak egyttal a hazaszeretet példányképei is. Kötelességünk a munkásság és engedelmség továbbra is, hisz erre saját boldogulásunk kötelez. Nagy földat vár a haza tanítóira is s hogy munkájuk a hazára boldogító lehessen, szükséges, hogy az oktatás és nevelés a mi fötanítónk, Jézus Krisztus szelleme és vezérletével történjék. A remek, tanulságos és hatásos beszédet a közgyűlés a jegyzőkönyvében megörökíteni és a «Népnevelő»-ben közzétenni határozta. (Beküldését kérjük. Szerk.) Elnöki jelentések kapcsán Istenben elhunyt Schusztter

Konstantin volt váczi megyéspüspök s halhatatlan jól tevőről történt megemlékezés s lelki nyugalmáért egy Miatyánk és Üdvözet mondatott. Továbbá imaszerű hálafohászkodásban jelenté be elnök úr az isteni Gondviselés azon bölcs intézkedését, hogy egyházmegyénknek a hívek hosszas kéro imádsága után új főpásztor neveztetett ki Méltóságos és Főtisztelendő szegheő és adorjai gróf Csáky Károly úrban, kit a gyűlés háromszoros éljennel üdvözölt, örömeinek és hódolatának nyilvánulását nyomban távirat útján is kifejezte, kerven főpásztori áldását. 3. A volt tisztviselők egyhangulag ismét megválasztottak: Trautvein Gyula világi elnöknek, Flórián Márton jegyzőnek és Glatz Nándor pénztárnoknak. 4. «Oraterv vagy leczkerend szerint egy osztatlan osztályú elemi iskolában tárgyalassék közönséges törtekkel egy szabadon választott elosztási példa, melyben az osztandó és osztó vegyes törtszám legyen» című tételre a jelge alatt beérkezett dolgozatok közül Szarka József szokolyai és Kőszegi Ferencz nándori tanítóké a kellő megbíralás után egyenkint 15—15 koronával jutalmaztatott. 5. Glatz Nándor pénztárnok számadása 33 frt 50 kr. bevétel és ugyanannyi kiadással jóváhagyott. 6. Igen sikerült gyakorlati tanítást tartott a «keresztől» a beszéd ért. gyak. alapján Tangl Endre beeskei kántortanító. 7. Bíraló tagoknak megválasztottak: Tangl Endre, Flórián Márton és Kőszegi Ferencz tanítók. Központi képviselőknek Szarka József és Valcz Rezső tanítók. 8. Indítványok tettek a körkönyvtár gyarapítására és nyomban 13 kor. 60 fillér folyt be közadakozás útján. Álföldi János szatoki kántortanítónak 42 évi önzetlen tanítói működéséért arany érdemkereszttel leendő megjutalmazása és kiténtetése tárgyában elfogadtatott a felsőbb hatóságok fölkérése és megkeresése. Az országos kath. tanügyi tanács azon indítványára, hogy a 900-os jubileumi bucsújárában aug. 15-én Esztergomban a váczi egyházmegyei tanító-ság is képviselve legyen, a tagok lezszerszerinti megjelenésre hivatnak föl. A jövő évi gyűlés ismét Rét-ságon tartatik. A Szózat éneklése után elnök úr meleg szavakban mondott köszönetet a szép számban megjelent tagoknak, a gyűlést berekeszté. Erre társasbéd következett, melynél a tósztok sem hiányoztak. *Flórián Márton*, a kör jegyzője.

Meghívó. A váczi egyházmegyei tanítóegyesület földgödlői körének I. évi június hó 20-án délelött 10 órakor Gödöllön tartandó tanítóegyesületi közgyűlésére a t. tagok és tanügybarátok tiszteletteljesen meghívatnak. 9 1/2 órakor szentmise. 10 órakor gyűlés. Ezután Zsákovich Lajos mogyoródi tanító «Az iskolai fejelemről» és «A kérdezési modor az iskolában» fog értekezni. Ebéd után társas tanulmányi kirándulás a gödöllői m. kir. baromfitenyésztési és a gödöllői m. kir. méhészeti gazdaság megtekintésére.

Meghívó. A munkácsi egyházmegyei gör. kath. tanítói egyesület huszti köre tavaszi közgyűlését június hó 14-én A-Bisztrán, az elemi népiskolában tartja, melyre a kör tagjait tisztelettel meghívom. Huszti, 1900 június hó 2-án. *Szűcs József* körelnök.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti Mihályfi Ákos dr. Most jelent meg a katolikusok ez elsőrangú folyóiratának júniusi füzete a következő érdekes tartalommal: Stuckner János dr.: A tanítás és nevelés joga. — Vass Bertalan dr.: Az egyházi zenéről és énekről. — Katona Lajos: Régi gyöngyök új foglalathban. — Vethési József dr.: Az alkoholizmusról. Harmadik, befejező közlemény. — Patyi István: Otthon. Költemény. — Bán Aladár. Vándorúton. — Anyám betegágynál. Költemények. — Margalits Ede: Jóvá teszi a nemzet. Elbeszélés Lazarovits után. — Könyvismertetések és bíralatok: Kollányi, Esztergomi kanonokok. Ismerteti Békesi Emil. — Govau-Kubinyi: A pápaság története. Ismerteti Czilek Balázs dr.—

Ujházy: Magyarország történelme. Ismerteti sm. — Spillmann-Tóth: Idegen tájakon. Ismerteti i. — Időszaki Szemle. VI. n. — A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat tagjai tagilletmény gyanánt kapják, nemi-tagoknak előfizetési ára egy evre 10 korona. Előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. sz.) intézendők.

Szent De Lasalle Ker. János. Fallenbüchl Ferencz, esztergomi megyei áldozópap, székesfővárosi hitoktató megírta a katolikus Egyház legújabb szentjének, De Lasalle Ker. Jánosnak életét, a legjobb kütfők nyomán ismertetve a szent irodalmi működését is, valamint a nevelés és tanítás terén szerzett érdemeit. Az életrajzban csak részletekkel találkozunk, melyek a szent pedagógiai működésére vonatkoznak, azonban lehetőleg szerves összefüggésben, oly módon tárgyalja a szerző, hogy a keresztény iskolatestvérek alakulását és kongregációjuk kifejlődését is folyton szemmel kísérheti az olvasó. A csinos kiállítású füzet a Stephaneumból került ki. Ára ?

Vasárnap. Irta Tóth Mike S. J. Jézus-társaságnak tagja és főgimn. tanár. Második kiadás. Az egyházi hatóság jóváhagyásával. Ára 60 fillér. A könyv gazdag tartalma: Isten rendelé. — Miért határozott Isten különös napot tiszteletére? — Tilos munka. — Miért szünetel vasárnap munkánk? — Az első keresztények. — A vasárnap megszenteltelenítése káros az egyes emberre s az emberi társadalomra. — Polgári törvények. — Jutalmazás. — Szabad. — Mentegetődzések. — El kell szomorodnunk. — Elrettentő példák. — Büntetések. — A könyvet olvasóink becses figyelmébe ajánljuk.

VEGYESEK.

Papai kitüntetés egy apácának. A pápa Mayer Tetrovella Szent-Ferencz-rendi apácza főnöknének, a nagy-szebeni leánynevelőintézet igazgatójának, ennek az intézetnek a fővirágóztatása körül szerzett érdemei elismeréséül a pro ecclesia et pontifice érdemkeresztet adományozta.

Fejedelmi jötekonyság. Szabolcsmegyei Kemeese román, katolikus anyaszentegyházhoz tartozó Tura községben Samassa József dr. egri érsek ő nagyméltósága idős Szentimrey Gábor tizenegy hold bősőségét a rajta levő épületekkel együtt megvette nyolcezer koronáért, hogy a mit eddig hívei ott nélkülöztek, iskolát állítson és tanítói állomást szervezzen. E tény magában bírja magasztosságát és dicséretét.

Köszönetnyilvánítás. Mi alulírottak a dévaványai román, katolikus iskolások nevében Samassa József dr. érsek ő Exzellenziájának, kegyelmes főpásztorunknak, mely hálát mondanunk, hogy hitközségünknek új iskolaépületünk fölépítéséhez, atyai jóindulatának jeléül három-ezernyolcvan koronát segélyképen ajándékozni s azonkívül öleső, 41/2%-os kölcsönt is legkegyelmesebben engedélyezni kegyeskedett. Hálattal szívvel kérjük mindnyáján a jó Istent, tartsa meg szeretett jó főpásztorunkat, egyházunk s hazánk javára még sokáig. Hangya József iskolaszéki világi elnök. Himer József gondnok.

Az erdélyi római katolikus tanuló ifjúság és a szentév. Erdélyi római katolikus tanuló ifjúsága nemcsak az iskolai ünnepélyek keretében üli meg a jubileumi szentévet. Erdélyi fardhatatlan főpásztor, az ifjúságnak valódi atyjaként gondoskodott a szentév lélekrehatóbb megünnepléséről is. A rendes évi lelki-gyakorlatokon kívül ugyanis pünkösdi szent ünnepét megelőző három napon a bold. Szűz kiváló kegyhelyén Csik-Somlyón, az ottani katolikus főgimnázium és tanítóképzőintézet ifjúsága P. Bota jezsuita és P. Lollók lazarista atyák vezetése mellett szent lelki-gyakorlatokat végzett. A lelki-gyakorlatok befejeztével, a melyeken a főpásztor is résztvett, az ifjúság meggyónt, megáldozott s nagyrésztük a bérmlás szentségében is részesült. A lélekemelő ünnep koronája gyanánt Mailáth püs:ök letérdelt a hatalmas templom föltára elé s egy atyai

szeretettől sugárzó imában a huszadik század közbében az Ur Jézus Szentséges Szívének oltalmába s a Szűzanya hathatós anyai pártfogásába ajánlotta Erdély összes katolikus iskoláinak tanuló ifjúságát. A gyönyörű ima a jelenlevőket a könyvekig meghatotta. Junius 4-én délután a tanítóképzőintézet tanári kara és ifjúsága jubiláris ünnepélyt rendezett a kereszténység 19. és a magyar katolikus királyság 9 százados fönállásának örömeire. A műsor végeztével a püspök megszentelte az intézet új zászlóját.

Tanítóképző tanárok gyűlése. A képzőtanárok orsz. egyesülete a pünkösdi ünnepek alatt dr. Kováts János elnökle alatt közgyűlést tartott Kolozsvárott. A gyűlés ünnep másodnapján tisztán pedagógiai kérdések fejtegetésével foglalkozott. Fölolvasást tartott dr. Veszely Ódön a pedagógiai oktatás módszeréről. A katolikus tanítóképző-intézet tanárok nyugdíjrendezése ügyében Herchl János kassai tanár következő határozati javaslatát fogadták el: A közgyűlés hatalmazza föl újra a választmányt, hogy a katolikus tanítóképző-intézet tanárok nyugdíj-jogának égetően sürgős kérdését akár a magas kormánynál, akár mind a két helyen akkor, a mikor annak idejét látja, képviselje; a Ratio 289-ik §-ának lefordítását kérje és az ezen §-ban általában kimondott elv alapján a nyugdíj-jogot reklamálja; a Ratio 290-ik §-ának helyesebb, azon kor tanügyi beosztását, terminológiáját és intencióját respektáló fordítását és az ezeknek alapján hasonló általános érvényű dezi-ziónak az iskolaöntartókkal való közlését kérje. A második nap már zajosabb volt. Nagy Lászlónak az állami tanítóképesítés tárgyában tett javaslataival szemben a jelen levő felekezeti tanárok erőlesen tiltakoztak. A kath. tanítóképzők jogát tartalmaz és érvekben gazdag beszédben Guzsvenits Vilmos, az esztergomi kath. tanítóképző buzgó igazgatója védelmezte meg. A közgyűlés a felszólalások hatása alatt elvetette Nagy László indítványát s a képesítő-vizsgálatok reformjáról csak is pedagógiai szempontból tárgyalt.

Tanítók gyűlése Nagy-Igmádon. Komáromból írják: A tata- és kisbérvidéki római katolikus tanítók egyesülete ma tartotta meg közgyűlését Nagy-Igmádon Esztergályos József elnökle alatt a környékbeli papság és tanítóság részvételével. A közgyűlés táviratban üdvözölte Zalka János győri püspököt és Wlassics Gyula kultuszminisztert. Aztán hosszasan foglalkoztak a nyugdíjtörvény revíziójával és többen keserűen panaszolták föl a kántortanítók sérelmeit. A jelenlevő tanfelügyelő felszólalása után a közgyűlés azt határozta, hogy a Pásztor Imre előadó indítványa szerint fölírásban fogja kérni a kultuszminiszteriumot a tanítói nyugdíjtörvény sérelmes szakaszainak a megváltoztatására. Azután Király Károly olvasott föl. A katolikus tanítók kongresszusára Kisfaludy Mihályt és Pásztor Imrét küldték ki.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Ladamér főközségben (Györmegye) a tanítói állás megüresedvén, pályázat hirdettek. Jövedelme: hét hold szántóföld, a község pénztárából 100 korona, gabonajárulék 42 pozsonyi mérő, párpenz 18 korona, uradalom pénztárából 70 korona, eselédgyermek után 12 korona, államszegély 224 korona, esetleg korpótlék államszegély igénybevétele mellett: 100 kéve rőzse az uradalomtól, 75 kéve a községtől. Kötelessége a gyermekek oktatása, továbbá az iskolában vasár- és ünnepnapon, valamint nagybőjten szerdán és pénteken a litániák elvégzése. Személyes megjelenés előny. Pályázhat okleveles tanító és tanítónő is. Kérvények 1900. évi július hó 1-ig a győr-zámolyi román. kath. plébános úrhoz nyújtandók be. A választás július hó 1-én fog megejtetni. 199 2—2

Chrábóri román. kath. tót-magyar tanítói állomásra június 22-ig pályázat hirdettek. Fizetése: 400 frt,

2 öl fa. Lakása: 2 szoba, konyha, kamara és kertecske. Pályázhatnak tanítónők is. Nyitra-ludányi *plébánia-hivatal*. 201 1—1

Kamanfalvi róm. kath. tót-magyar tanítónői állomásra június 22-ig pályázat hirdettek. Fizetése 460 frt, 2 öl fa. Lakása 1 szoba, konyha, kamara és 1/4 hold kert. Pályázhatnak övönök is. Nyitra-ludányi *plébánia-hivatal*. 202 1—1

Kassai egyházmegye.

A kavecsáni (Kassa mellett) kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: 1100 korona lakáson kívül. A választás *június 19-én*. Személyes megjelenés szükséges. *Koncz Ödön*, iskolaszéki elnök. 210 1—1

Munkácsi egyházmegye.

Máramaros megyében a **bustyaházai gör. kath. kántortanítószégre** ezenel pályázat hirdettek. Jövedelme az állami kiegészítéssel egyetemben 400 frt enyhén számítva. A pályázók *június 28-án* délig, a kellő okmányokkal egyetemben személyesen jelenjenek meg Bustyaházán a felkészít. lakban. Az állomás halálózás következtében üresedett meg, tehát hamarosan elfoglalható. *Jenkorszky Agoston* ker. alesperes. 206 1—1

A serbóczi gör. kath. éneklés-tanítói javadalomra f. év és hó *30-ig* pályázat hirdettek. A folyamodványok a mellékletekkel hivatalomba küldendők. Az állomás javadalmozása: Kötöny lakás és melléképületeken kívül 257 kor. 14 fill. fizetés, illetve jövedelem és 542 korona államszegély. Kelt Alsó-Vereczkén 1900 év június hó 4-én. *Hidaktörics Bertalan* ker. alesperes. 211 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A nagy-létai (Bihar vármegye) r. kath. fiu- és leány-népiskolánál, szeptember 1-én kezdődő működéssel kántortanítói javadalmozás hirdettek. Anyaegyháza Hosszupályi. Fizetés: 400 korona, 15 kis hold szántó, 3 hold kaszálóföld, 1899-ben befejezett 900 □ öl szőlő. A szabályszerűen fölszerelt kérvények *július 25-ig* Csomák János esperes úrhoz (Furta, Biharmegye) terjesztendők be. Bemutatás próbaelődással Nagy-Létán július 30-án d. e. 12 órakor. Vasút helyben. *Iskolaszék*. 205 1—1

Az ér-keserői (Biharmegye) róm. kath. kántortanítói állomásra 1900 *június 30-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazása: 17 kat. hold és 1247 □ öl szántó- és kaszálóföld hasznélvezete, a vallásalaphól 62 korona 96 fillér, alapítványok után 138 korona, egyházmegyei segély ezimen félévi részletekben évi 240 korona. Kántoralis stola. Szabad lakás kerttel. Okleveles pályázók fölszerelt kérvényeiket Bihar-Diószegre *Kaczevinszky Sándor* esperes-tanfélügyelőhöz küldjék. Tannyelv magyar: az állomás legkésőbb 1900 július 10-ig elfoglalandó. 209 1—1

Pécsi egyházmegye.

Tolna-Könyiban két tanítói róm. kath. állomásra pályázat hirdettek. Az egyik kántorsegédi évi fizetése 400 korona, élelmezés, szoba fűtéssel és tisztogatással. Kötelme a meghatározott osztályukat és ismétlőseket tanítani, kántorságban önállóan is segédkezni. A 2-ik fizetése 800 korona, lakás, fűtés, bútorozott szoba ágynemű nélkül, tisztogatással. Okl. tanítók, az utóbbira okl. tanítónők is pályázhatnak. Az állomások szept. 1-re betöltendők. A tannyelv magyar. 208 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

A szentkúti plébániához (Vas megye, u. p. Strém) tartozó **Zsámánd** róm. kath. fiókhitközség kántortanítói állomására f. évi *július hó 2-ára* pályázat hirdettek. Tanítói fizetése: I. Kézpénz 676 korona a hitközségtől. II. Természetbeni szolgálmányok: a) Házikert a mellette lévő szántófölddel 1 hold 20 □ öl. b) Rét 3 parcellában 850 □ öl. c) Legelő 5 hold 400 □ öl. Ezeknek kataszteri becsü szerint tiszta jövedelme 16 korona 66 fillér. Tanítói fizetése összesen kitesz 652 korona 66 fillért. Ezen fizetésért tartozik a mindennapi és ismétlőiskolákat az előirt tanterv szerint tanítani. Tannyelv: horvát-német-magyar. Évötödös korpótlék még eddig nincs rendszeresítve. III. Tisztán kántori fizetése: a) 100 kor.

kézpénz a hitközségtől. Ezen fizetésért köteles minden 3-adik vasárnap délelőtt az istentiszteletnél orgonálni, valamint minden vasárnap és ünnepnapon az isteni szolgálatot megtartani. Ezenkívül adventi időben mindennap — vásár- és ünnepnapot kivéve — reggel 6 óra kor a szokásos ájtatosságot elvégezni és pedig mindent horvát nyelven: továbbá az összes mindenemű harangozásról gondoskodni. b) Temetési stola 12 korona. c) Templomruha mosás és ostyasütésért a templompénztárból 10 korona. A tanítói és kántori fizetése összesen kitesz 814 korona 66 fillért. Lakása áll: 2 szoba, konyha, eléskamra és a legszükségesebb gazdasági épületekből. A kérvények az iskolaszéki elnökhöz küldendők a fönt kitűzött határnapig és személyes megjelenés kívántatik. Szt.-Kut 1900. évi május hó 28-án. *Páry Gáspár* plébános, iskolaszéki elnök. 204 1—1

Vácsi egyházmegye.

Egy önállóan végezni tudó róm. kath. segédkántort keresek. Mosás és ágyneműn kívül teljes ellátás és havi 20 kor. Az állás *június 25-én* elfoglalandó. *Marschall Endre* kántor *Kun-Majsán*. (Pestm.) 203 1—1

Az elhalálózás folytán, az államilag segélyezett **domonyi** róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme: megfelelő lakás és kis házikert, 12 hold föld, mintegy 40—50 tanköteles után járó 2 korona tandíj, stola és párbér, 454 korona évi állami segély, mely esetleg 800 koronáig ki fog egészítettetni államszegély útján. A községnek vasúti állomása van, közel fekszik Aszódhoz, melynek algimnáziuma, polgári leányiskolája van, a mi a gyermekek nevelését tetemesen elősegíti. Ez állás f. év augusztus 1-én elfoglalandó és az állásra csakis okleveles kántortanítók pályázhatnak, kik fölszerelt folyamodvényaikat a domonyi róm. kath. iskolaszékhez címezve, alulírott *június hó 29-ig* küldjék be, ezen időközben a személyes megjelenés is kívántatik. *Magurányi József*, lelk. Aszód, (Pestm.) 207 1—1

197 **10 Tantum Ergo** 2-2
egy és többszólamu orgonakisérettel kapható bérmentes küldéssel **1 kor. 20 fillérért**
Parák Lázárnál
Tiszolczon (Gömör megye).

Orgona-építési műintézet.
RIEGER TESTVÉREK
Budapest, Garay-utca 48.
Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) cs. és kir. udvari orgona-gyáranak fiókja. Legolesőbb áron kiváló orgonákat szállítanak.
A czég 25 évi fennállása óta
700-on felül uj orgonát
épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.
Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.
Érvényes 1900. május hó 1-től.

Dél előtt				Dél után				Dél előtt				Dél után			
vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve
32	6 20	v. v.	Nagy-Kanizsa	1) 314	12 10	sz. v.	Nagy-Káta	645	5 00	tszsz.	Arad	311	12 25	sz. v.	Hatvan
604	6 50	gy. v.	Győhérvár, N.-Szeben	32	12 25	•	Bicske, N.-Kanizsa	321	5 20	v. v.	Ruttká, Berlin	301	12 50	gy. v.	Berlin, Ruttká
10	6 50	sz. v.	Kolozsvár, Stanislaw	310	12 35	•	Hatvan	1707	5 45	sz. v.	M.-Sziget	903	1 05	•	Konstantinápoly
402	7 10	gy. v.	Kassa, Munkács	316	1 30	•	Gödöllő	607	6 10	•	Brassó, Arad	601	1 10	•	Bukarest, Arad
1602	7 15	•	Zágráb, Fiume, Róma	1302	1 45	gy. v.	Fehring, Graz	47	6 15	tszsz.	Bicske	1901	1 25	•	Gyékényes, Pécs
304	7 20	•	Ruttká, Berlin	504	1 55	•	N.-Váradi, Debreczen	405	6 35	sz. v.	Lemberg, Miskolcz	403	1 30	•	Lemberg, Pécs
1) 320	7 35	sz. v.	Hatvan	602	2 15	•	Arad, Bukarest	7	6 40	•	Bécs, Sopron	3	1 45	•	London, Paris, Bécs
900	8 05	•	Belgrad, Bród	16	2 30	sz. v.	Bécs, Paris, London	1) 1509	6 55	gy. v.	Csorba, Kassa	503	1 50	•	N.-Váradi, Paris, Bécs
1508	8 10	•	Kassa, Csorba	404	2 30	gy. v.	Bicske	907	7 05	sz. v.	Belgrad, Bród	1301	2 05	•	Graz, Fehring
1008	8 10	•	Zágráb, Fiume, Pécs	904	2 30	gy. v.	Kassa, Lemberg	507	7 10	•	Brassó, Kolozsvár	21	4 50	sz. v.	Bicske, N.-Kanizsa
606	8 10	•	Arad, Brassó	312	2 40	•	Konstantinápoly	1305	7 25	•	Graz, Fehring	313	5 35	•	Gödöllő
506	8 30	•	Kolozsvár, Brassó	510	2 45	sz. v.	Hatvan	309	7 30	•	Hatvan	27	6 05	•	Győr
6	8 30	gy. v.	Bécs, Graz	1004	3 00	gy. v.	Szolnok	501	7 50	gy. v.	Bukarest, Brassó	505	6 20	•	Brassó, Kolozsvár
408	8 30	sz. v.	Munkács, M.-Sziget	1022	3 20	v. v.	Zágráb, Fiume, Róma	1021	7 55	v. v.	Paks, Adony, Szabolcs	905	6 40	•	Belgrad, Eszék
1) 20	8 30	•	Bicske	910	3 35	sz. v.	Adony-Szabolcs, Paks	1505	8 15	sz. v.	Kassa, Csorba	305	7 00	•	Berlin, Ruttká, Sze- renes
1708	9 15	•	M.-Sziget, Stanislaw	302	3 45	gy. v.	Szabadka	1005	8 20	•	Fiume, Zágráb, Eszék	5	7 15	gy. v.	Bécs, Graz
306	9 35	•	Ruttká, Berlin	12	4 30	sz. v.	Ruttká, Berlin	1003	8 40	gy. v.	Róma, Fiume	605	7 20	sz. v.	Brassó, Arad
				208	5 20	•	Győr	3) 319	8 45	sz. v.	Hatvan	1007	8 00	•	Fiume, Zágráb, Pécs
				508	5 45	•	Ruttká, Berlin	509	9 15	•	Szolnok	1705	8 10	•	Stanislaw, M.-Sziget
				318	6 25	•	Kolozsvár, Brassó	11	9 20	•	Győr	1) 15	8 20	•	Bicske
				1706	7 05	•	Hatvan	909	10 00	•	Szabadka	407	8 30	•	Munkács, M.-Sziget
				1) 18	7 20	•	M.-Sziget, Stanislaw	307	10 05	•	Ruttká, Fülel	1001	8 35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágráb
				24	7 35	•	Bicske	25	10 15	•	N.-Kanizsa, Trieszt	1507	8 50	sz. v.	Csorba, Kassa
				1500	8 00	•	N.-Kanizsa, Trieszt					1) 19	9 00	•	Bicske
				1006	8 30	•	Kassa, Csorba					9	9 15	•	Bécs, Graz
				406	8 55	•	Zágráb, Fiume, Eszék					303	9 20	gy. v.	Berlin, Ruttká
				48	9 05	tszsz.	Miskolcz, Lemberg					603	9 40	•	N.-Szeben, Győhérvár
				502	9 15	gy. v.	Bicske					25	9 50	sz. v.	Kolozsvár, Stanislaw
				1904	9 25	sz. v.	Kolozsvár, Bukarest					401	10 00	gy. v.	Trieszt, N.-Kanizsa
				1304	9 55	•	Gyékényes, Bród					1) 513	10 30	sz. v.	Munkács, Kassa
				908	10 00	•	Fehring, Graz					1) 317	10 40	•	N.-Kata
				908	10 20	•	Arad, Brassó					1) 17	10 40	•	Hatvan
				1) 1510	10 40	gy. v.	Belgrad, Eszék, Bród								Ricske
				8	10 45	sz. v.	Kassa, Csorba								
				322	11 10	v. v.	Bécs, Sopron								
							Ruttká, Miskolcz								

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.
Érvényes 1900. május hó 1-től.

Dél előtt				Dél után				Dél előtt				Dél után			
vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve	vonat szám	óra	perc	vonat neve
102	1 00	k. ost.	Bécs, Berlin, Paris, ex. v.	6104	12 05	sz. v.	Czegléd, Szolnok	1) 701	12 50	k. ost.	Konstantinápoly	171	12 55	sz. v.	Palota-Ujpest
1) 110	5 45	kial. e.	Ostende, London	172	12 15	•	Palota-Ujpest	161	4 40	sz. v.	Bukarest	141	1 15	•	Nagy-Maros
106	5 55	sz. v.	Bécs, Paris	136	12 25	•	Nagy-Maros	163	5 40	•	Palota-Ujpest	703	1 25	gy. v.	Bukarest
124	6 15	•	Ersekújvár	4106	12 40	•	Nagy-Maros	151	6 20	•	Vác	103	1 50	•	Paris, Bécs
1) 02	6 35	•	Czegléd, Szolnok	104	1 45	gy. v.	Dorog	6101	6 30	•	Szolnok, Czegléd	173	1 58	sz. v.	Palota-Ujpest
402	6 45	•	Ersekújvár	174	1 15	•	Palota-Ujpest	165	6 40	•	Palota-Ujpest	175	3 05	•	Palota-Ujpest
168	6 55	•	Czegléd, Szolnok	1) 4108	2 05	sz. v.	Bécs, Paris	117	6 50	•	Bécs	6001	3 15	•	Lajosmizse
6012	7 05	v. v.	Palota-Ujpest	126	2 15	•	Parkány-Nána, Léva	709	7 15	•	Verciorova	135	4 00	•	Nagy-Maros
1402	7 30	gy. v.	Lajosmizse	176	2 20	•	Palota-Ujpest	4113	7 25	v. v.	Bukarest	1) 185	4 10	•	Palota-Ujpest
106	8 00	•	Zsolna, Berlin	704	2 30	gy. v.	Bukarest	217	7 35	tszsz.	Berlin, Zsolna	6103	4 20	•	Szolnok, Czegléd
708	8 15	•	Bécs	144	2 35	sz. v.	Ersekújvár	167	7 45	sz. v.	Palota-Ujpest	4103	4 35	•	Esztergom
712	8 30	sz. v.	Temesvár, Orsova	4104	2 40	•	Esztergom	6011	7 50	v. v.	Lajosmizse	5) 145	5 25	•	Nagy-Maros
172	8 45	•	Temesvár, Orsova	720	2 45	•	Czegléd	139	8 10	sz. v.	Nagy-Maros	177	5 45	•	Palota-Ujpest
140	8 15	•	Nagy-Maros	6002	2 55	•	Lajosmizse	713	8 25	•	K.-K.-Félegyháza	115	6 05	•	Bécs, Berlin
170	8 15	•	Palota-Ujpest	716	4 25	•	Szeged	4101	8 35	•	Esztergom	179	6 50	•	Palota-Ujpest
116	9 25	•	Bécs, Zsolna	178	4 30	•	Palota-Ujpest	127	8 45	•	Parkány-Nána	711	7 00	•	Temesvár
				108	4 45	gy. v.	Bécs	169	10 10	•	Palota-Ujpest	107	7 25	gy. v.	Bécs
				138	4 50	sz. v.	Nagy-Maros	715	10 55	•	Szeged	707	7 40	•	Orsova, Temesvár
				1) 148	5 45	•	Vác	143	11 05	•	Ersekújvár	1) 147	8 05	sz. v.	Vác
				180	6 00	•	Palota-Ujpest					3) 4105	8 15	•	Pilis-Csaba
				140	6 20	•	Parkány-Nána					181	8 25	•	Palota-Ujpest
				710	7 00	•	Verciorova					125	8 45	•	Parkány-Nána
				4112	7 10	v. v.	Esztergom					105	9 00	gy. v.	Bécs
				6014	7 20	•	Lajosmizse					1401	9 25	•	Berlin, Zsolna
				182	7 40	sz. v.	Palota-Ujpest					4111	9 35	v. v.	Esztergom
				128	7 50	•	Nagy-Maros					719	9 58	sz. v.	Szolnok, Czegléd
				154	8 20	•	Vác					183	10 05	•	Palota-Ujpest
				218	9 05	tszsz.	Zsolna, Berlin					153	10 20	•	Vác
				184	9 25	sz. v.	Palota-Ujpest					137	10 35	•	Nagy-Maros
				118	9 35	•	Bécs					169	10 45	kial. e.	Paris, Bécs
				706	10 10	gy. v.	Szeged, Verciorova					101	11 00	k. ost.	London, Ostende
				188	10 20	sz. v.	Palota-Ujpest					6013	11 10	v. v.	ex. v. Berlin, Bécs
				152	10 40	•	Vác					901	11 20	k. e. v.	Lajosmizse
				902	11 20	k. e. v.	Begrád, Konstantinápoly					123	11 30	sz. v.	Konstantinápoly, Belgrad
				9) 702	11 30	k. e. v.	Bukarest, Konstantinápoly					187	11 45	•	Ersekújvár
															Palota-Ujpest

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

4002	6 16	sz. v.	Esztergom	4006	12 30	sz. v.	Dorog
				3) 4008	1 55	•	Pilis-Csaba
				4004	2 29	•	Esztergom
				4012	7 05	v. v.	Esztergom

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdő kitérébe.

4013	7 17	v. v.	Dorog	4003	4 41	sz. v.	Esztergom
4001	9 02	sz. v.	Esztergom	3) 4005	8 29	•	Pilis-Csaba
				4011	9 35	v. v.	Esztergom

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra.
Érvényes 1900. május hó 1-től.

Delelőtt				Délután				Delelőtt				Délután							
vonat szám	óra	percz	vonat neve	hová	vonat szám	óra	percz	vonat neve	hová	vonat szám	óra	percz	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	percz	vonat neve	honnan
32	6:30	v. v.		Nagy-Kanizsa	1) 514	12:10	sz. v.		Nagy-Káta	645	5:00	tszsz.		Arad	311	12:20	sz. v.		Hatvan
664	6:50	gy. v.		Gyűhegyvár, N.-Szeben	32	12:25	•		Bicske, N.-Kanizsa	321	5:20	v. v.		Ruttká, Berlin	301	12:50	gy. v.		Berlin, Ruttká
10	6:50	sz. v.		Bécs, Graz	319	12:35	•		Hatvan	1707	5:45	sz. v.		M.-Sziget	903	1:05	•		Konstantinápoly
1862	7:10	gy. v.		Kassa, Munkács	316	1:30	•		Gödöllő	607	6:10	•		Brassó, Arad	601	1:10	•		Bukarest, Arad
1864	7:30	•		Zágráb, Fiume, Róma	1302	1:45	gy. v.		Fehring, Graz	47	6:15	tszsz.		Bicske	1901	1:25	•		Gyekenyes, Pécs
1) 320	7:35	sz. v.		Hatvan	504	1:55	•		N.-Várad, Debreczen	406	6:35	sz. v.		Lemberg, Miskolcz	403	1:30	•		Lemberg, Kassa
909	7:45	•		Belgrád, Bród	602	2:15	•		Arad, Bukarest	7	6:40	•		Bécs, Sopron	3	1:45	•		London, Paris, Bécs
1708	7:50	•		Kassa, Csorba	4	2:20	•		Bécs, Paris, London	1) 1509	6:55	gy. v.		Csorba, Kassa	503	1:50	•		N.-Várad, Debreczen
1002	8:10	•		Zágráb, Fiume, Pécs	16	2:30	sz. v.		Bicske	907	7:05	sz. v.		Belgrád, Bród	1301	2:05	•		Graz, Fehring
602	8:10	•		Arad, Brassó	404	2:35	gy. v.		Kassa, Lemberg	507	7:10	•		Brassó, Kolozsvár	21	4:50	sz. v.		Bicske, N.-Kanizsa
502	8:30	•		Kolozsvár, Brassó	904	2:40	•		Konstantinápoly	1306	7:25	•		Graz, Fehring	313	5:35	•		Gödöllő
5	8:30	gy. v.		Bécs, Graz	312	2:45	sz. v.		Hatvan	309	7:30	•		Hatvan	27	6:05	•		Győr
482	8:30	sz. v.		Munkács, M.-Sziget	510	2:55	•		Szolnok	501	7:50	gy. v.		Bukarest, Brassó	505	6:20	•		Brassó, Kolozsvár
320	8:30	•		Bicske	1022	3:20	v. v.		Zágráb, Fiume, Róma	1021	7:55	v. v.		Paks, Adony, Szabolcs	905	6:40	•		Belgrád, Eszék
1708	8:30	•		M.-Sziget, Stanislaw	910	3:35	sz. v.		Szabadka	1005	8:20	•		Fiume, Zágráb, Eszék	305	7:00	•		Berlin, Ruttká, Sze-
332	8:30	•		Ruttká, Berlin	302	3:45	gy. v.		Ruttká, Berlin	1003	8:40	gy. v.		Róma, Fiume	5	7:15	gy. v.		Bécs, Graz
					12	4:00	sz. v.		Győr	1) 319	8:45	sz. v.		Hatvan	605	7:20	sz. v.		Brassó, Arad
					308	5:20	•		Ruttká, Berlin	509	9:15	•		Szolnok	1007	8:00	•		Fiume, Zágráb, Pécs
					502	5:45	•		Kolozsvár, Brassó	11	9:20	•		Győr	1705	8:10	•		Stanislaw, M.-Sziget
					317	6:25	•		Hatvan	909	10:00	•		Szabadka	1) 15	8:20	•		Bicske
					1706	7:05	•		M.-Sziget, Stanislaw	307	10:05	•		Ruttká, Fülel	407	8:30	•		Munkács, M.-Sziget
					1) 17	7:20	•		Bicske	2	10:15	•		N.-Kanizsa, Trieszt	1001	8:35	gy. v.		Róma, Fiume, Zágráb
					24	7:35	•		N.-Kanizsa, Trieszt						1507	8:50	sz. v.		Csorba, Kassa
					1506	8:00	•		Kassa, Csorba						1) 19	9:00	•		Bicske
					1006	8:30	•		Zágráb, Fiume, Eszék						308	9:20	gy. v.		Bécs, Graz
					406	8:55	•		Miskolcz, Lemberg						603	9:40	•		Berlin, Ruttká
					42	9:00	tszsz.		Bicske										N.-Szeben, Gyűhegyvár
					502	9:15	gy. v.		Kolozsvár, Bukarest										Kolozsvár, Stanislaw
					1904	9:35	sz. v.		Gyekenyes, Bród										Trieszt, N.-Kanizsa
					1304	9:55	•		Fehring, Graz										Munkács, Kassa
					902	10:00	•		Arad, Brassó										N.-Kata
					908	10:20	•		Belgrád, Csorba, Ered										Hatvan
					1) 1510	10:40	gy. v.		Kassa, Csorba										Ricske
					2	10:45	sz. v.		Bécs, Sopron										
					322	11:10	v. v.		Ruttká, Miskolcz										

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról. — A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.
Érvényes 1900. május hó 1-től.

Delelőtt				Délután				Delelőtt				Délután							
vonat szám	óra	percz	vonat neve	hová	vonat szám	óra	percz	vonat neve	hová	vonat szám	óra	percz	vonat neve	honnan	vonat szám	óra	percz	vonat neve	honnan
102	1:00	k. ost.		Bécs, Berlin, Paris, Ostende, London	6104	12:05	sz. v.		Czegled, Szolnok	1) 701	12:50	k. ost.		Konstantinápoly	171	12:55	sz. v.		Palota-Ujpest
110	1:40	gy. v.		Bécs, Paris	172	12:15	•		Palota-Ujpest					Bukarest	9) 141	1:15	•		Nagy-Maros
104	1:55	sz. v.		Palota-Ujpest	136	12:25	•		Nagy-Maros	161	4:40	sz. v.		Palota-Ujpest	703	1:25	gy. v.		Bukarest
124	6:15	•		Ersekujvár	146	12:40	•		Nagy-Maros	163	5:40	•		Palota-Ujpest	103	1:50	•		Paris, Bécs
5102	6:35	•		Czegled, Szolnok	4106	12:50	•		Dorog	151	6:20	•		Vác	173	1:58	sz. v.		Palota-Ujpest
4102	6:45	•		Esztergom	174	1:15	•		Palota-Ujpest	6101	6:30	•		Szolnok, Czegled	175	3:05	•		Palota-Ujpest
108	6:55	•		Palota-Ujpest	104	1:45	gy. v.		Bécs, Paris	165	6:40	•		Palota-Ujpest	6001	3:15	•		Lajosmizse
6012	7:05	v. v.		Lajosmizse	1) 4108	2:05	sz. v.		Pilis-Csaba	117	6:50	•		Bécs	135	4:00	•		Nagy-Maros
1402	7:30	gy. v.		Zsolna, Berlin	126	2:15	•		Parkány-Nána, Ieva	709	7:15	•		Verciorova	9) 185	4:10	•		Palota-Ujpest
106	7:40	•		Bécs	704	2:30	gy. v.		Bukarest	4113	7:25	v. v.		Dorog	6103	4:20	•		Szolnok, Czegled
708	7:45	•		Temesvár, Orsova	144	2:35	sz. v.		Ersekujvár	217	7:35	tszsz.		Berlin, Zsolna	4103	4:35	•		Esztergom
712	7:50	sz. v.		Temesvár	4104	2:40	•		Esztergom	167	7:45	sz. v.		Palota-Ujpest	9) 145	5:25	•		Nagy-Maros
142	7:45	•		Nagy-Maros	720	2:45	•		Czegled	6011	7:50	v. v.		Lajosmizse	177	5:45	•		Palota-Ujpest
170	8:15	•		Palota-Ujpest	6002	2:55	•		Lajosmizse	139	8:10	sz. v.		Nagy-Maros	115	6:05	•		Bécs, Berlin
116	8:25	•		Bécs, Zsolna	1) 180	3:20	•		Palota-Ujpest	713	8:25	•		K.-K.-Félegyháza	179	6:50	•		Palota-Ujpest
					178	4:30	•		Palota-Ujpest	4101	8:35	•		Esztergom	711	7:00	•		Temesvár
					108	4:45	gy. v.		Bécs	107	7:25	gy. v.		Bécs	107	7:40	•		Orsova, Temesvár
					138	4:50	sz. v.		Nagy-Maros	9) 147	8:05	sz. v.		Vác	707	7:40	•		Vác
					148	5:45	•		Vác	9) 4105	8:15	•		Pilis-Csaba	125	8:45	•		Palota-Ujpest
					150	6:00	•		Palota-Ujpest	181	8:25	•		Palota-Ujpest	105	9:00	gy. v.		Bécs
					140	6:20	•		Parkány-Nána	125	8:45	•		Parkány-Nána	1401	9:25	•		Berlin, Zsolna
					710	7:00	•		Verciorova	4111	9:35	v. v.		Esztergom	4111	9:35	v. v.		Esztergom
					4112	7:10	v. v.		Esztergom	179	9:58	sz. v.		Szolnok, Czegled	113	10:05	•		Palota-Ujpest
					6014	7:20	•		Lajosmizse	153	10:20	•		Vác	137	10:35	•		Palota-Ujpest
					182	7:40	sz. v.		Palota-Ujpest	1) 128	7:50	•		Nagy-Maros	109	10:45	kial. e.		Palota-Ujpest
					1) 128	7:50	•		Nagy-Maros	218	9:05	tszsz.		Zsolna, Berlin	109	10:45	kial. e.		Palota-Ujpest
					184	9:25	sz. v.		Palota-Ujpest	184	9:25	sz. v.		Palota-Ujpest	101	11:00	k. ost.		Palota-Ujpest
					118	9:35	•		Bécs	1) 188	10:20	sz. v.		Palota-Ujpest	9) 901	11:20	k. e. v.		Palota-Ujpest
					706	10:10	gy. v.		Szeged, Verciorova	152	10:40	•		Vác	6013	11:10	v. v.		Lajosmizse
					1) 188	10:20	sz. v.		Palota-Ujpest	1) 902	11:20	k. e. v.		Begrád, Konstantinápoly	123	11:30	sz. v.		Ersekujvár
					1) 188	10:20	sz. v.		Palota-Ujpest	702	11:30	k. e. v.		Bukarest, Konstantinápoly	9) 187	11:45	•		Palota-Ujpest

A vonatok indulása Buda-Csaszárfürdő kitérőről.

4002	6:16	sz. v.		Esztergom	4006	12:30	sz. v.		Dorog
					9) 4008	1:55	•		Pilis-Csaba
					4004	2:29	•		Esztergom
					4012	7:05	v. v.		Esztergom

A vonatok érkezése Buda-Csaszárfürdő kitérőbe.

4013	7:17	v. v.		Dorog	4008	4:41	sz. v.		Esztergom
4001	9:02	sz. v.		Esztergom	9) 4005	8:29	•		Pilis-Csaba
					4011	9:35	v. v.		Esztergom